

COMPETENȚA INTERCULTURALĂ ÎN PREDAREA LIMBII STRĂINE STUDENȚILOR DIN DOMENIUL CULTURII FIZICE

Nastas Natalia,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. Nu mai este o noutate faptul că între limbă și cultură există o strânsă legătură, iar prin cunoașterea altor limbi omul devine conștient de propria sa identitate culturală. În ultimii ani, s-a manifestat un interes crescut în dimensiunea culturală a educației lingvistice străine, iar profesorii de astăzi trebuie să promoveze formarea competențelor interculturale în rândul studenților din domeniul culturii fizice. Una dintre cele mai importante schimbări în învățarea și predarea limbilor străine, în ultimele decenii, a fost recunoașterea dimensiunii culturale ca o componentă-cheie. Această schimbare a transformat într-o mare măsură natura experienței de predare și învățare a limbilor străine. Obiectivul învățării limbilor străine constă în formarea competenței de comunicare într-o limbă străină, care se referă la capacitatea unei persoane de a acționa într-o limbă străină în moduri lingvistice, sociolingvistice și pragmatice adecvate.

Cuvinte-cheie: profesori de limbă engleză, competențe interculturale, predarea limbii străine, studenți.

Introducere.

Studenții învață limbi străine din mai multe motive. Desigur, unul dintre motivele cele mai importante este să înveți cum să folosești limba în comunicarea reală cu vorbitorii din diverse limbi materne. Este probabil ca o limbă străină să fie utilizată în două tipuri de medii: în interacțiune cu vorbitori nativi sau în comunicare cu oamenii care cunosc o altă limbă străină. Este o practică obișnuită de a numi limba engleză *lingua franca*.

Studiul limbii engleze este mai mult o necesitate decât o tendință sau o preferință. Interesul pentru învățarea și cunoașterea ei este determinat de tendințele mondiale: globalizare, interculturalitate, necesitatea de a educa personalități care acceptă să conviețuiască într-o societate diversificată, multicoloră și tolerantă, pentru a înțelege oamenii care reprezintă diferite culturi, totodată asigurând progresul și prosperitatea culturii naționale. A învăța limba engleză constă nu doar în achiziționarea vocabularului și structurilor fonetice, morfologice, gramaticale, semantice, dar și a noilor moduri și modalități de gândire, reflectare, viziuni și filozofii despre civilizația contemporană.

Acest fapt a fost dovedit de constatările din psihologia de comunicare, interacțiunea poate funcționa numai dacă participanții împărtășesc o anumită viziune asupra lumii, dobândită în perioada de socializare. În consecință, așa cum

comunicarea de astăzi, de-a lungul granițelor culturale, este în creștere și culturile trec printr-o transformare constantă, achiziționarea anumitor mijloace de acces și interpretarea semnificațiilor și a practicilor culturale devin inevitabile. Învățarea unei culturi-țintă este un puternic motivator, deoarece prezintă un contact imediat cu utilizarea reală a limbii și a țării-țintă.

Scopul cercetării constă în îmbunătățirea procesului de formare a competenței interculturale în predarea limbii străine studenților din domeniul culturii fizice, precum și formarea abilităților pentru studierea literaturii de specialitate.

Obiectivele cercetării: 1. A-i ajuta pe studenți să atingă un anumit nivel de competență, pentru a putea citi textele sportive. 2. A-i ajuta pe studenți să fie deschiși și pozitivi culturilor străine.

Metodele cercetării. Analiza și generalizarea datelor din literatura de specialitate, studiul documentației de lucru.

Rezultatele cercetării. Credem că un profesor de limba engleză poate folosi instrumente noi și interesante pentru desfășurarea procesului de predare a unei limbi străine mai atrăgător și mai eficient.

Comunicarea este o parte consistentă în viața noastră de zi cu zi. Termenul este foarte larg. Este folosit într-o varietate de moduri, pentru orice fel de influență exercitată de un sistem asupra altuia

sau a oricărui tip de acțiune care vizează exprimarea deschisă a gândurilor, sentimentelor sau schimbul de informații. Comunicarea înseamnă influențarea altor persoane prin folosirea semnelor (în sens mai larg) pentru a-i face pe ei să înțeleagă mesajul. Comunicarea, astfel, general necesită doi participanți: un expeditor, adresator, comunicator, care transmite (direct sau indirect) și un destinatar, un translator, care primește informațiile. Rolurile acestor participanți alternează în timpul procesului de comunicare [1].

Aici este vorba de interpretări greșite, de neînțelegeri și, astfel, pot apărea neconcordanțe. Ne așteptăm ca partenerul nostru în comunicare să vadă lumea ca noi. Fiecare individ filtrează percepția sa asupra lumii conform cunoștințelor lui anterioare, aptitudinilor și experienței sale. Toate comunicările oamenilor depind de o cunoaștere comună a lumii (cunoștințe academice, cunoștințe empirice și cunoștințe privind valorile comune și credințele grupurilor sociale, cunoașterea elementelor nonverbale în comunicare). Această cunoaștere ar putea fi specifică culturii. Acest fapt face comunicarea membrilor din aceeași comunitate culturală suficient de previzibilă pentru a fi înțeleasă. Pe de altă parte, este mai dificilă pentru vorbitorii străini, deoarece ei nu împărtășesc o cunoaștere comună cu vorbitorii nativi. Dobândirea cunoștințelor culturale comune poate să fie promovată de dezvoltarea conștiinței interculturale. Limba însăși este întotdeauna formată de o cultură. A fi competent într-o limbă necesită înțelegerea culturii pe care a definit-o. Învățarea unei limbi străine sugerează existența unei conștientizări a culturii și modul în care cultura vizează cultura proprie. Un student din domeniul culturii fizice competent intercultural trebuie:

Să fie capabil să înțeleagă și să aibă conștiința propriei sale culturi.

Să fie conștient de modul în care cultura lui este văzută din exterior, de alte culturi.

Să înțeleagă sau vadă cultura-țintă din propria sa perspectivă.

Să fie conștient de modul în care el însuși vede

cultura-țintă [2].

Competența comunicativă implică competența gramaticală sau capacitatea de a formula declarații corecte lingvistice, competențe sociolingvistice sau atenție în contextul social și normele culturii date, competența discursului ca utilizare a limbajului în context și competența strategică sau abilitatea de a face față situațiilor de comunicare autentice [3].

În plus, pe lângă cele menționate mai sus, competențele, atitudinile și know-how-ul construiesc mediul competenței de comunicare interculturală și, astfel, obiectivele dorite ale învățării culturii, într-o abordare interculturală, sunt, în special:

- Abilitatea de a observa, identifica și recunoaște ca fiind proprietăți de bază ale sensibilității culturale.

- Utilizarea diverselor strategii pentru a contacta cu membrii altor culturi.

- Compararea și contrastul, posibilitatea de a aduce cultura de origine și cultura străină în relație una cu alta. Acest lucru ar trebui să se întâmple fără a judeca sau eticheta una dintre ele ca fiind mai bună sau mai rea.

- Depășirea relațiilor stereotipice.

- Negocierea sensurilor.

- Abordarea sau tolerarea ambiguității.

- Interpretarea eficientă a mesajelor.

- Limitarea posibilității de interpretări greșite.

- Efectuarea eficientă cu situațiile de neînțelegere și conflict intercultural.

- Capacitatea de a acționa în rolul unei culturi, intermedierea dintre cultura proprie și una străină.

- Apărarea propriului punct de vedere, în timp ce se recunoaște legitimitatea celorlalți.

- O deschidere generală către noi experiențe, oameni, culturi și idei [4].

Cunoașterea culturilor străine este, de obicei, relațională, adică cunoștințele dobândite prin socializare cu propriile lor grupuri sociale și adesea prezentate în contrast cu acele caracteristici semnificative ale propriului grup național și ale identității [5]. Este adesea marcată de stereotipuri

și prejudecăți. Cu toate acestea, în predarea comunicării interculturale, studenții trebuie să conștientizeze de unde provin aceste preconcepții și, astfel, modul în care percepțiile lor asupra altor persoane sunt filtrate prin intermediul identității lor sociale. În consecință, din punctul de vedere al comunicării interculturale, cunoștințele culturale, pe lângă cunoașterea interacțiunilor sociale, sunt o cunoaștere relațională a instituțiilor din viața de zi cu zi, de distincții și diferențe sociale și cunoașterea relațiilor internaționale și identități naționale. Este relațională în sensul că cuprinde experiența acestor fenomene percepute de ambele părți în propria lor cultură și este completată de contururile din țara studentului din afară [5].

După cum susține Kramersch [1], predarea culturii în învățarea limbilor străine tradiționale a fost limitată la transmiterea informațiilor despre persoanele din țara-țintă și atitudinile lor generale și viziuni asupra lumii. Faptul că limba este o practică socială și cultura este o construcție socială complexă care au fost ignorate. Kramersch diferențiază noi direcții de gândire pentru predarea culturii, care par să fie actuale astăzi:

A. Stabilirea unei sfere de interculturalitate

Deoarece comunicarea într-o limbă străină este, de asemenea, comunicarea între culturi, o abordare interculturală include o reflecție atât asupra culturii-țintă, cât și asupra culturii native. În acest sens o predare eficientă a limbajului trebuie să îmbrățișeze ambele perspective.

B. Predarea culturii ca proces interpersonal

Dacă limbajul este privit ca o acțiune socială, atunci sensul este construit prin interacțiunea socială. Ca o consecință, noi nu ar trebui să predăm fapte culturale fixe, normative, ci mai degrabă un proces de comunicare și să sugerăm strategii adecvate și utile pentru înțelegerea alterității.

C. Predarea culturii ca diferență.

Studenții trebuie să fie conștienți de eterogenitatea culturii: datorită creșterii multiculturalității și a multietnicității societăților, caracteristicile culturale naționale pierd chiar și mai mult din valabilitatea lor globală. Este din ce în ce mai greu

de spus. Germanii fac asta sau Englezii fac asta. Identitățile culturale sunt alcătuite dintr-o serie de aspecte; una trebuie întotdeauna să ia în considerare specificațiile suplimentare ca vârstă, sex, religie, etnie, clasă socială, educație etc.

D. Trecerea granițelor disciplinare

Profesorii sunt încurajați să-și lărgască gama de cunoștințe prin citirea literaturii, studii seminate de către oamenii de știință sociali, etnografi, sociolingviști, pentru a prezenta informații dincolo de domeniul lingvisticii și provocării, poate chiar să-și motiveze studenții și să le ofere o prezentare atractivă a societății-țintă.

Potrivit lui Kramersch, competența interculturală comunicativă poate fi atinsă sau cel puțin abordată de către sensibilizarea studenților pentru realizarea, recunoașterea și toleranța diferenței, întâlnirea unei persoane cu alte culturi și particularități sociale și pentru a-i face conștienți de relativitatea judecății lor. Prin urmare, conținutul cultural în predarea limbilor străine trebuie să fie determinat astfel, încât să prezinte diferența într-un mod adecvat.

Cunoștințele culturale despre o țară-țintă acoperă un câmp extrem de larg care nu se potrivește cu cadrul educației lingvistice străine. O abordare nesistematică a furnizării informațiilor ar lăsa studenții mai degrabă confuzi, cu o sarcină de informații nestructurate, dar fără cunoștințe reale, fără o înțelegere a realității culturii străine și, astfel, fără înțelegerea interculturală. Efectuarea unei selecții este problematică și pune din nou în centru întrebarea vorbitorului nativ ca model în predarea limbilor străine. Cunoașterea ajunge de la cele mai comune felicitări prin regulile conversaționale politetii generale la comportamentul nonverbal [6] sau frazeologia. A. Habiňák analizează importanța frazioliteraturii într-o limbă. Să formuleze ideile proprii în comunicare pe care utilizatorii lingvistici le folosesc adesea simple, metaforice, concise și adesea pline de umor exprimând experiența strămoșilor noștri. Prin folosirea acestora, ei își perfecționează discursul lor [7].

Potrivit cercetării lui Byram, natura generală a cursului de limbă și cultură ar trebui să permită studenților:

să se angajeze în mod activ cu interpretările alternative ale fenomenelor în cultura străină și să le compare cu ale lor proprii;

să acceseze și să analizeze manifestări mai complexe ale valorilor și semnificațiilor culturilor naționale și ale culturii naționale, precum și culturile existente în limitele sale, așa cum sunt prezentate în obiectele culturale și instituții culturale, inclusiv literatură, film, istorie, educație, partide politice sau bunăstarea socială.

Byram a stabilit o listă de propuneri de conținut minim [6], propuneri fie pentru integrarea în studiul de limbă în sine sau ca informații structurate prezentate în mod independent, în unități separate de învățare. Acestea sunt: identitatea socială și grupurile sociale, interacțiunea socială, credința și comportamentul, instituțiile sociopolitice, socializarea și ciclul de viață, istoria națională, geografia națională, patrimoniul cultural național, stereotipurile și identitatea națională. În plus, nu ar trebui să uităm categoriile lui Gerhard Neuer [8] de experiență existențială elementară (Elementare Daseinerfahrungen) destinate predării limbii străine, ca categorii de bază împărtășite de indivizi indiferent de cultura lor. Acestea reprezintă teme de legătură a lacunelor dintre propria lume și lumea străină. Acestea includ, de ex. nașterea și moartea, identitatea personală, structurile familiale, relațiile interpersonale și rolurile de gen, sistemul politic, educație, muncă, artă, mediu și dimensiuni subiective cum ar fi amintirile, imaginația și memoria. Punerea în aplicare specifică a acestor categorii generale depinde de natura cursului, structura clasei, nevoile studenților și, cel mai important, limba străină și societatea țării-țintă reprezentate în materiale de predare [9].

Rolul profesorului în mod tradițional se află pe prezumțiile că el sau ea are o autoritate primară în toate privințele, în cadrul orei de limbă străină. Cu toate acestea, predarea competenței inter-

culturale nu necesită în mod necesar un profesor atotștiutor și, având în vedere domeniul extrem de larg al culturii, ar fi chiar imposibil ca profesorii să îndeplinească această cerință. Profesorii ar trebui să acționeze mai degrabă ca mediatori între culturi, deși acest termen sună vag, ca motivatori, provocatori în discurs, deschizători de ochi și ghiduri în societatea străină.

Profesorii care încearcă să crească gradul de conștientizare culturală studenților săi, din păcate, de cele mai multe ori, trebuie să facă față problemelor, cum ar fi lipsa cunoștințelor sistematice ale studenților fie a culturii lor native, fie a culturii-țintă, pentru a fi în stare să interpreteze, să analizeze și să tragă concluzii referitor la fenomenele culturale prezentate lor ulterior [10]. Un profesor poate preda până la limită, adică explică, discută și face studenții să înțeleagă diferențele. Cu toate acestea, nu putem rezolva aceste probleme.

Scopul este de a ajunge la o soluție corectă sau de a umple un gol, dar și de a explora limita și de a se explora pe sine în acest proces, care este condiționat de dorința de a se angaja în îndepărtarea de sine din cultura nativă [11]. După cum explică Kramsch, cultura, decurgând dintr-un astfel de dialog intercultural, diferă de ambele: și de cultura nativă, și de cea-țintă. Nu oferă niciun fapt sau orice soluție la aceste probleme. Imaginea finală, înțelegerea apare adesea după reflecții repetate, posibil mult mai târziu. Prin urmare, studenții ar trebui să învețe cum să-și dezvolte gândirea critică, să învețe autonom, să colecteze și să analizeze informațiile și modul de abordare cu diferite tipuri de contribuții lingvistice și culturale.

Pregătirea cadrelor didactice ar trebui, prin urmare, să vizeze înțelegerea nucleului comunicării interculturale, determinarea relației dintre limbă și comportament (în cultura proprie și în cea - țintă), dezvoltarea abilităților de dobândire și prelucrare a informațiilor despre cultură și selecția tehnicilor potrivite de predare a culturii [12].

Experiența personală a culturii limbii-țintă ar

trebui să fie standard. Studenții sunt invitați să se adreseze programelor de studiu și mobilitate a studenților, cum ar fi Erasmus.

Lumea modernă continuă să se schimbe și este rolul profesorilor să răspundă provocărilor actuale. Procesul de predare ar trebui să reflecte nevoile unei societăți moderne și să dezvolte gândirea și competențele critice ale studentului [13]. Combinat cu cunoștințe de bază despre cultura-țintă, studenții vor fi bine pregătiți și capabili să înțeleagă contextul și factorii culturali, față în față cu comunicarea și mesajele mediate prin mass-media [14].

Pentru a realiza o comunicare reușită, în orice context social, îndeplinirea obiectivelor mențio-

nate mai sus este crucială [15].

Concluzie. Conform modelului cultural, limbile sunt legate de culturi, comunități și societăți care sunt folosite pentru comunicare, iar studenții trebuie încurajați să devină vorbitori competenți într-o limbă străină (Garrido & Alvarez 2006). În acest scop, profesorii de limbă engleză urmează să-i îndrume în dobândirea unor abilități diferite, contribuind la dezvoltarea cunoștințelor lor, ajutându-i să reflecteze și asupra culturii proprii. Astfel, profesorii de limbă engleză trebuie să fie familiarizați cu ceea ce se află în spatele noilor competențe și strategii pe care studenții lor trebuie să le formeze pentru înțelegerea interculturală.

Referințe bibliografice:

1. Kramsch C., (1996). Context and Culture in Language Teaching. Oxford: Oxford University Press, p. 47 - 233.
2. www.teachingenglish.org.uk/think/methodology/intercultural2.shtml.
3. Alptekin C., (2002). Towards intercultural communicative competence in ELT, ELT Journal vol. 56, pp. 57-64, January 2002, doi:10.1093/elt/56.1.57
4. www.coe.int
5. Byram M., (199). Teaching Landeskunde and Intercultural Competence. In: Intercultural Perspectives: images of Germany in education and the media, R. Tenberg, Ed. Munich: Iudicium, p. 64-67, 1999.
6. Byram M., Morgan C. et al., (1994). Teaching and Learning Language and Culture. Clevedon, Philadelphia, Adelaide: Multilingual Matters, p. 48- 51.
7. Habiňák A., (2012). Phraseology and frazeograms at elementary schools. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, p. 141.
8. Neuer G., (1994). Strange world and personal experience - On the transformation of the concepts of landeskunde for foreign language German lessons, in foreign world and own perception. Concepts of regional studies in foreign language German lessons, G. Neuer, Ed. Kassel: University of Gesamthochschule, p. 14-39.
9. Habiňák A., (2013). Transmission of English to English. In: Touch of Evil: Media Education and Media Education - Megatrendy and the Media 2013, 1st ed. - Trnava: Faculty of Mass Communication in UCM in Trnava, 2013.
10. Petranová D., (2014). The Media Literacy Level Of Slovak Seniors. Communication Today, vol. 5, no. 1, pp. 71-85.
11. Solík M., Višňovský J., Lalahová J., (2013). Media as a Tool for Fostering Values in the Contemporary Society. European Journal of Science and Theology, vol. 9, no. 6, pp. 71-77.
12. Habiňáková E., (2013). Cultural Content in the Context of Intercultural Communication, Trnava: Univerzita sv. Cyril and Method in Trnava, p. 93.
13. Petranová D., (2011). It develops media education in schools with the critical competence of pupils?. Communication Today, vol 2, issue 1, p. 78.
14. Pravdová H., (2011). The phenomenon of entertainment and the role of stereotypes in the production and reception of media culture. Communication Today, vol 2/ issue 1, pp. 7 - 24.
15. Solík M., (2010). Social communication in the social context - recognition as an intersubjective premise. Communication Today, vol 1, issue 2, pp. 41- 57.